

MVRDV

Een nieuw soort kunstbeleving: Depot Boijmans Van Beuningen

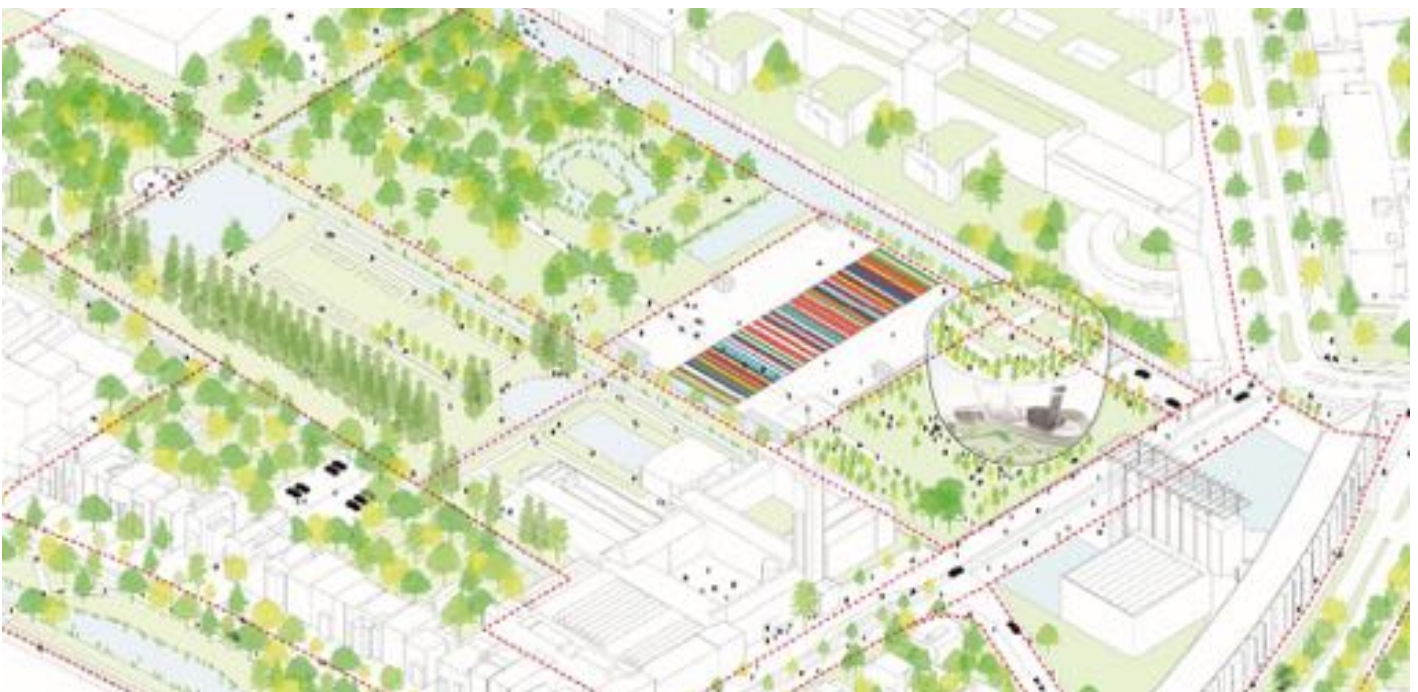
'A marvel, inside and out'
The Economist

Op 6 november 2021 opende het door MVRDV ontworpen Depot Boijmans Van Beuningen in Rotterdam zijn deuren. Alles draait om de interactie tussen bezoekers en ruim 151.000 werken die in de verschillende depots worden bewaard. Bezoekers kunnen – alleen of in groepen – rondleidingen krijgen door de geklimatiseerde depots of genieten van het dakbos en restaurant Renilde, beide op 35 meter hoogte. MVRDV won de ontwerpcompetitie in 2013, de bouw startte in 2017.

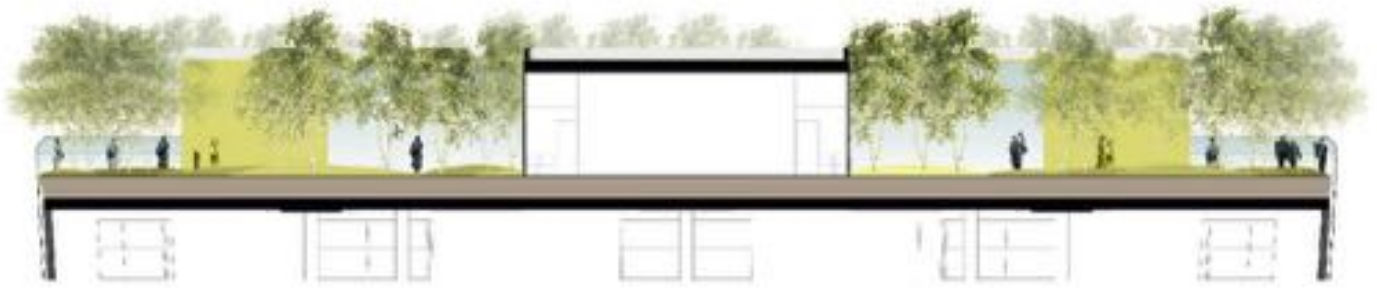

Depot Boijmans Van Beuningen is het eerste publiek toegankelijke depot ter wereld. De opdracht was om een zo uitnodigend mogelijk gebouw te ontwerpen waarin diverse doelgroepen zich welkom zouden voelen. Het moest nadrukkelijk geen tweede museum worden waar slechts een klein percentage van de collectie tentoon kan worden gesteld, maar een machinekamer die de wereld achter het bewaren en onderhoud en van een duizelingwekkend aantal kunst- en designwerken blootlegt. Het depot bezoeken wordt een compleet nieuwe ervaring: de kunst is gerangschikt op basis van afmetingen en klimaateisen, niet volgens kunsthistorische periodes. Oude en eigentijdse werken bevinden zich naast elkaar, wat uitnodigt tot het leggen van nieuwe verbanden.

Het MVRDV-team onder leiding van architect en stedenbouwkundige Winy Maas koos voor een rond en stoer werkgebouw dat zich nergens met zijn rug naar de burens keert en dat een nieuwe relatie met zowel het Museumpark als de stad Rotterdam aangaat. De ambitie was om een gebouw neer te zetten dat licht en transparant aanvoelt, maar tegelijk een veilig huis is voor de collectie die miljarden waard is.

Het depot is een experiment om natuur toe te voegen aan de stad. Dit gebeurt in de vorm van het op 35 meter hoogte gerealiseerde dakbos, dat al voor opening is bekroond met de prijs voor beste Nederlandse dak. De 75 berken, grassen en 20 dennen die op het dak zijn geplaatst helpen bij het vasthouden van water, bevorderen de biodiversiteit en verminderen de hittestress in de stad. De bomen voor dit project werden drie jaar lang in een kwekerij voorbereid op hun nieuwe thuis. Hun wortels zijn onderling verbonden en doordat het windscherm en het kruisvormige restaurant op het dak de berken beschermt tegen valwinden, zullen ze zelfs op een hoogte van 35 meter bestand zijn tegen stormachtig weer.

Het depot dankt zijn ingesnoerde vorm aan de relatief kleine footprint. Als gevolg daarvan buikt het gebouw naar boven toe uit en heeft het een overstek van 10 meter om het volledige programma – depots, restauratie-ateliers, horeca, film- en presentatieruimtes – een plek te geven. Het gebouw heeft vijf klimaatzones zodat het geschikt is voor de meest kwetsbare kunst, van prenten en schilderijen tot fotografie.

De spiegellende gevel, bestaand uit 6.609 m² glas verdeeld over 1.664 panelen, zorgt ervoor dat het gebouw visueel opgaat in zijn omgeving. De grote entree-deuren gaan op in de gevel en worden pas zichtbaar tijdens openingstijden, de gevel opent als in een James Bond-film. Elke dag – afhankelijk van weersomstandigheden – oogt het depot anders, als in een levend schilderij.

Binnen is het atrium met de elkaar kruisende trappen de grote blikvanger, die het gevoel geeft van een panopticum met vanaf alle kanten zicht op de kunst. Dertien grote vitrines zorgen ervoor dat de bezoeker al bij de entree in aanraking komt met een collage van collectiestukken. Voor het interieur is nauw samengewerkt met een aantal kunstenaars: John Körmeling ontwierp de entree en Marieke van Diemen de vitrines. Pipilotti Rist ontwierp de lichtinstallatie die het depot ook 's nachts tot leven laat komen.

Winy Maas, mede-oprichter van MVRDV: 'Ik vind het geweldig om te zien hoe het depot al voor opening door Rotterdammers is omarmd. Het depot is een gebouw dat veel mensen vrolijk maakt; skaters hebben er hun vaste plek, hopelijk blijft dat, voorbijgangers weten niet hoe ze moeten gaan staan om een goede selfie te maken. Als architect hoop ik dat bezoekers straks evenzeer genieten van het interieur, het dakbos en het direct, zonder bemiddeling van een conservator, in aanraking zijn met de kunst. Onze ambitie was het Museumpark een nieuwe dimensie geven, ook door de insnoering, en verschillende doelgroepen, van schoolkinderen tot Feyenoordfans, op een innovatieve manier in aanraking te brengen met de collectie van Boijmans. We hopen een nieuw kunstwerk toe te hebben gevoegd aan de toch al rijke architectuurcollectie van Rotterdam.'

Jury Rooftop Award, 2020

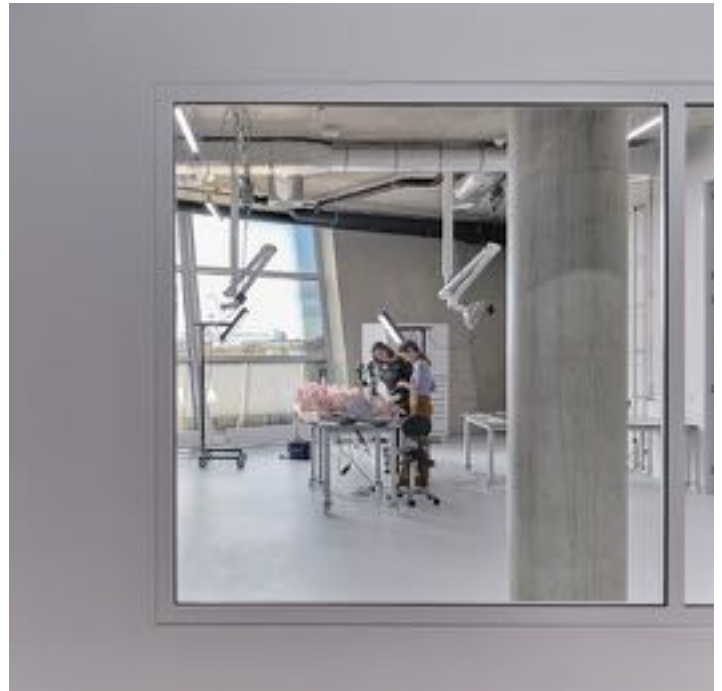
'Het dakbos van Depot Boijmans Van Beuningen is een bijzonder voorbeeld van lef, creativiteit en een ommekeer in het denken over daken. We hebben prachtige inzendingen ontvangen, stuk voor stuk inspirerende projecten die het verdienen in het zonnetje gezet te worden, maar de jury kon niet om dit icoon heen.'

'MVRDV is met het dakbos voor het depot een prachtig voorbeeld van ambitieuze 'dak-innovatie', het laat zien dat er veel meer kan op onze daken.'

Jury ARC21 Award, 2021

‘Het depot weet op de meest eminente manier de relatie tussen stad en architectuur, tussen publiek en beschouwer, en tussen inhoud en vorm te conceptualiseren. Een gebouw dat de stad haar eigen spiegel voor houdt, en achter deze spiegel de kunst uit het verleden en heden beschermt en ontsluit.’

‘Het depot brengt zowel de disciplines architectuur als kunst dichterbij de mensen en geeft daarnaast een belevenis op straatniveau en een publiek toegankelijk dak terug aan de bewoners en bezoekers van de stad. Daarmee zal het gebouw ook een belangrijke impact hebben buiten de gevestigde architectuurkringen. De jury hoopt dat het project op die manier ook de Nederlandse architectuur als geheel meer op de wereldkaart kan zetten.’

Jury 'Publiek Gebouw van het Jaar' Architectenweb, 2021

'Depot Boijmans Van Beuningen is een niet te missen bouwwerk, sterk aanwezig tussen het park en de architectuur van de bestaande museumgebouwen. De keuze voor een reflecterende, bolle vorm resulteert volgens de jury in een interessante gevel en een bijzonder effect. Het is een verrassing dat je vanaf het maaiveld via de gevel over de stad kunt kijken. Het depot is open voor publiek, waardoor het museum zijn collectie breed toegankelijk kan maken en goede invulling kan geven aan zijn maatschappelijke rol.'

'In Depot Boijmans Van Beuningen ziet de jury een gebouw waarvoor radicale keuzes zijn gemaakt en sterk naar innovatiemogelijkheden is gekeken. Die keuzes, uiteenlopend van de zo groot mogelijke toegankelijkheid van de collectie voor publiek tot de materialisatie, juicht de jury toe.'

'De technisch innovatieve deuren en de entree maken duidelijk dat de bezoeker hier een werkruimte binnenstapt. De transparante liften en roltrappen in het midden van het gebouw iets opwindends; hierlangs bewegen bezoekers, medewerkers en kunstwerken tussen geklimatiseerde opslag, restauratieateliers en expeditie. Die dynamiek is als een verbeelding van de digitale snelweg en maakt het gebouw helemaal van deze tijd.'

Depot Boijmans Van Beuningen is een samenwerking tussen Museum Boijmans Van Beuningen, de gemeente Rotterdam en de Stichting De Verre Bergen. Het depot is ontworpen door MVRDV en gebouwd door BAM Bouw en Techniek.